V a r g a C s a b a

A Latin kincsesbánya

http://www.frigkiado.hu

„A kőkor élő nyelve” című könyvemben azt igazolom, matematikai szempontból is kielégítő módon, és a biztonság kedvéért többszörösen is, hogy a ma magyarnak nevezett nyelv a kőkor világnyelve volt, s hogy Európa széltében-hosszában (s Kis-Ázsiában is) még az ókor kezdetén is meghatározó nyelv volt. Ebből következően – és többek között –, az alakuló latin nyelvre is jelentős hatással kellett, hogy legyen. Ennek egyik igazolásául említett könyvem mellékleteként összeállítottam egy ókori magyar-latin szótárt. Azért éppen az ókori latin nyelvet választottam e feladatra, mert egykor még eredetiben olvasgattam a latin szerzők műveit, tehát nem ismeretlen területre merészkedtem. Az eredményen magam is meglepődtem. Amit egykor viccesnek találtam, – azaz azt, hogy tömegével értettem meg latin szavakat, szótöveket magyarul –, arról most a rendszerezés után kiderült, hogy nem véletlen vicc az. Olykor még rövid, teljes magyar mondatok is előbukkannak latin kifejezésként. Érdekes módon e szavak a földművelés és a kézműipar világából kerülnek ki. A szótár mellé írtam néhány dolgozatot is, melyekben részletesen is igazolom egyes latin szavak ókori magyar eredetét. E részletesebb bizonyítások közül mutatok be itt néhányat. Persze tévedés ne essék! Én egyáltalán nem latin-magyar nyelvrokonságról beszélek, éppen ellenkezőleg. A latinba ahogy esik, úgy puffan alapon szövődtek bele magyar szavak. Mint ahogy a sparhelt, plafon, vekni, fándli, sperhakli, stifulder stb. szavak sem igazolják a sváb-magyar nyelvrokonságot. De azt igen, hogy éltünk-élünk együtt. Akkor jöttem rá, hogy micsoda kincsesbánya számunkra a latin nyelv, mikor egyik magasba szökkent rózsám rámomolt. Tüskéivel telerótt.

AU

Az AU nem csak az ó hang átirata a latinban, hanem az ü hangé is, mindamellett, hogy a latin ABC szerinti Y is jelöli az ü-t, bár bizonyára nem ugyanarról az ü hangról van szó. Az AU = Ü azonosság bizonyítása előtt megjegyzem, hogy alább összetett bizonyítás látható, annak ellenére, hogy e dolgozatokban bonyolult azonosításokkal nem foglalkozom. Bőven van ugyanis azonnal felismerhető, „tiszta” magyar-latin szó is ahhoz, hogy az eredeti célt, a latin nyelv nagyrészt magyar eredetét teljes mértékben bebizonyítsam.
Tehát az Ü=AU. A latin példa:

AUdax = merő, bátor, rettenthetetlen.

Erre mondják, hogy „az anyja sem ismerne rá”, olyannyira eltorzult a többféle ABC-vel való átírás sorozat után. Pedig...

a. Az -ax végződés kelta hagyaték, és az -as, -ás, -es, -és végződésnek felel meg a mai ABC-nk szerint leírva. Például cordAX = csárdÁS. Eszerint javítva az AUdax szót, a következőt kapjuk: AUDás (-as, -es, -és).

b. A legtöbb ABC-ben nincs a mi gy hangunknak megfelelő betű, általában d, vagy g betűvel jelölik, például: magar, maghar stb. De a magyarban amúgy is szívesen vált a d-gy, például: fed(d)-fegy, vidor-vigyor, ked(v)-kegy. Tehát feltételezhető, hogy az AUDás (-as, -es, -és) D-je esetleg gy hangot jelöl.

c. Helyettesítsük be az AU =Ü-t is, valamint próbaként a D helyébe a GY-t is. Ekkor a következő eredményt kapjuk: ÜGYÁS (-as, -es, -és)

d. Már csak az -as, -ás, -es, -és közül kell választani. A jelentés, mint láttuk: merő, bátor, rettenthetetlen. Lehet próbálgatni, de azt hiszem nem kell sokat gondolkodni: ÜGYES

Tehát AUDAX = ÜGYES. S ez a megoldás tökéletes összhangban van a merő, bátor, rettenthetetlen jelentéssel. Ám a D = GY behelyettesítés csak feltételes volt, igazolni kell tehát még a csere jogosságát, hogy biztosra vehessük a végeredményt. Az ügyes ellentettje az ügyetlen. S nézzük csak az alábbi két magyar szót, melyek jelentése ugyanaz, csupán kiejtésben térnek el kissé egymástól:

IDÉTLEN – ÜGYETLEN

Így tehát le is zárható a gy-d váltás ügye, magyarul mindkét hang jó – a „latin" szóban is. S még a fenti két szó azonosságának bizonyításául: nem azt mondjuk-e az idétlen gyerekre, hogy „ügyefogyott"? Az -étlen, -etlen (-telen, -talan) fosztóképző, s a -fogyott is pontosan hiányt jelent. Ezekből következően az IDióta is magyar szó. Mert hát egyébként is pontosan az, mint az IDét-len (idtelen). Már csak az ID = ÜGY érteménye tisztázandó. Minden ÜGY, ami folyamatos. A folyó is ÜGY, például: Feketeügy. A sumérban az ID szintén folyó, például IDigna. Minden kétséget eloszlathat az IDült szavunk. Ez ugyanis azt jelenti, hogy valamilyen betegség FOLYAMatossá vált. Vagyis ÜGY lett belőle. Latin IDentidem = ismételten (lásd: IDült). Az ÜGYelés is folyamatos figyelés. AZ IDő is folyamatos. Ami nem folyamatos, nem ügyes, az nem jó: idétlen, ügyetlen, bajos. Ellentétként szólásban: ügyes-bajos. A bajvívó, a bajt legyűrő, a merő, a bátor, a rettenthetetlen nem is lehet más, mint ÜGYes.
Tehát:

AUDAX = ÜGYES

Az AUDax mellett az IDoneus is latin szótári szó. Jelentése ezek után már nem meglepő: ügyes. Az IDoneus egyéb jelentéseit is elemezve – méltó, érdemes – gondolhatjuk, hogy az „ügyeneus" az „ügyenes" szót rejti magában azáltal, hogy a magyar nyelv lejegyzésére alkalmatlan latin ABC-változattal íratott le.

A D = GY úton elindulva is sok felfedezés várna ránk. Befejezésül két szép példát megemlítek e világból is (a szóvégi o csak díszítmény):

IDEo (ezért) = így e!
IDcirco (mert, hogy) = ígykirik (= így kerek)

ÉK

E címből nem tudható meg pontosan, hogy mire gondolok. Díszre? A résbe ütött ékre? Az ágyék ékére? A betűre tett vesszőre? Ékírásra? Ráadásul az ék szó több alakban is megvan a ma magyarnak nevezett nyelvben: ÉK, EK, AK, ÁG, ÖK. Például: ékel, ékes, ekce, akaszt, aggat (akgat), akadály, ág stb. Minden ÉK, EK, AK, ÁG, ÖK, ami valamiből kiáll, onnan elÁGazik. Ha ez a kiálló valami rövid és hegyes, akkor már más szó illik rá, mégpedig a RÓ: tüske, rovátkoló. (Lásd: rózsa). De az ÉK szónak is van efféle származéka. Például az ákics annyi, mint tüske.

Íme néhány példa az ÉK, EK, AK, ÁG, ÖK származékaira:
AGANCS: A szarvas ágancs, mégpedig eléggé ágas-bogas. „ÁGancsos vad, fővad."
ÁGABOGÁL: székely szójárásban akadozva mentegetőzik
ÁGÁL: valaki karjait emelve hívja fel magára a figyelmet, ekkor mintha ágai lennének. Ugyanilyen értelmű, az ágaskodik szó is. Aki ágál, az izgágán ágaskodik. (Innen az AKar, AKarat is.)
AKADÉKOS: például út, melyen nehéz járni a bozótok miatt. További változatok: AKadály, AKar, AKaratlan, AKaratos stb.
AGGAT: eredetileg akgat, ha csak egyszer, akkor akaszt. Érdekes a régi akgalék, mely valamire akasztott fityegő.
EKE: Az EKe ÉK, ez nyilvánvaló.
ÖKÖR, ÖKLEL: Az ökör éke a szarv, mely valóban kinövés és hegyes is. Ha ezzel támad, akkor öklel (éklel). Szarva az ökör éke. Az ak, ök fűzi egybe a két szót, s ezért érdekes az „akar az ökör" mondat.
EKCE: (régies) kicsi, apró ékecske. Így érthető meg, miért mondták a közösülő férfira régen: ekecel. (Lásd még latin eredetű: AKtus.)
ÉKKŐ: Az az ember ékes, aki sok díszt akgatott magára. Ha nem, akkor éktelen. A színes kő is valamibe ékelt ék. Éke valaminek.

Nem folytatom a bemutatást, ennyiből is látszik, hogy az ÉK, EK, AK, ÁG, ÖK a magyar szókincs szerves része. (S itt csak megjegyzem még, hogy a magyar ék, mint díszes valami lehet fordítva is: kecs, kéj. Az AK-kal rokonítható előtéttel vak, mint akadozva járó, vakmerő, mint akadályt merő, s bizonyára a makacs is.) Más nyelvekbe az AK, ÉK „hegyes" értelemében került át, ami az AK-nak, ÉK-nek másodrangú értelme csak. Ugyanis aki akad, az akadályba, például ágba ütközik, – s ez az elsődleges értelme –, ám aki felakaszt valamit, az akra, ékre akasztja föl.

Szanszkrit: AK (hegyes)
AGH (vágni)
Ógörög: AKé (valaminek a hegye)
AKanta (tövis)
Perzsa: AKénákosz (kétélű kard)
Német: ECKe (sarok)
Román: AGAȚĂ (aggat)
Latin: ACus (ejtsd: AKusz) = tű
ACuo (ejtsd: AKuo) = hegyez
ACer (ejtsd: AKer)= éles, hegyes
ACetum (ejtsd: AKetum)= megsavanyodott bor

S itt álljunk meg egy szóra. Miért ecet az ecet, s mit keres benne az AK?
Erről az ecet készítési módja árulkodik.

Az ECetet úgy készítették, hogy AKácfa forgácson eresztették át a bort, ami ezenközben megsavanyodott. Tehát az acetum (aketum) az akácfáról kapta a nevét. Most már csak azt kell tudni, miért AKácfa az akácfa? Bizony, nem szívesen mászik rá senki sem, oly sok rajta az AK, a tüske, vagyis az ÉK, az AKadály, melybe beleAKad az ember.

Így aztán végképp csak magyarul értjük meg, mi köze van az akácfához és egymáshoz a latin
AClis (ejtsd: AKlis) = hajítódárda
AConitum (ejtsd: AKonitum) = sisakvirág (nyilván, mint ÉK)
ACidus (ejtsd: AKidusz) = savanyú
ACies (ejtsd: AKiesz) = ÉKes!!, hegye, éle valaminek és az
ACatia (ejtsd: AKacia) = AKác szavaknak.

Még néhány további példa:
Német: axt = szekerce, balta, egge = borona (bár lehet, hogy ez az egy: egyel, egyenlít szó átvétele), angel = horog, ajtósarok, hacken = sarok.

S hogy ezúttal több görög példát is hozzak:

Görög akmé = valaminek a hegye, akra = valaminek a csúcsa, akron = csúcs, akisz = ék, aklaia = dísz, aikhmé = dárdahegy, akoé = fül, akra = valaminek a csúcsa, hegyfok, akantha = tövis, tüske, agalma = dísz, akompszosz = dísztelen, akanlosz = szártalan (ágtalan), akerkosz = farktalan, akératosz = szarvtalan, akmaiosz = tetőfokán lévő, akonaó = élesít, akoübiosz = akaratlan, agkazomai = karjaiba vesz, agalló = büszkélkedik, stb. E legutóbbi szó aligha más, mint: ágálló. Az előbb említett akompszosz = dísztelen pedig valószínűleg rokonságban áll az ákom (az ákom-bákom első szavával), de az ék szó révén. Mint ahogy az ősi ogham ABC betűi is ékek, igazi ákom-bákomok.

Tehát ismét csak azt látjuk, hogy magyar szó áll egy igen elterjedt alapszó mögött. Ám a latinból és a görögből csak nagy nehezen hámozható ki, hogy mi az ék, ak, ha egyáltalán feltűnne létük. Önállóan ugyanis nem szerepelnek e nyelvekben, valamint koránt sem minden ak, ek bennük, ami fogalmilag az kellene, hogy legyen. A magyarban azonban alapvető szótő az ak-ek és teljes, hibátlan, hézagmentes a szóbokra. Mi több, további hangtani változatai is megvannak, s végül is az ÉK, EK, AK, ÁG, ÖK egy hatalmas, zárt szóbokor alapjai. Így aztán nem lehet kétséges, melyik nyelv az átadó, s mely nyelvek az átvevők.

MAR-MOR

A MAR szó hallatán a postás lábába maró kutya jut eszünkbe. Ebből már könnyen értjük a többit is: MARás, MARakodik, MARcangol, MARtalék. De látjuk magunkban azt is ezek után, hogy mi a MARadék. Elsősorban nem félretett valami, hanem otthagyott MARásnyi darab. Az a MORzsa, MORzsalék (morzsolék) is. Kiszakított, kiMARt valami. Például a MARgó! Kit lábába MARván nem enged a kutya, azt MARasztalja, avagy éppen elMARja onnan. MARkunk is kiMAR egy MARéknyit a véka búzából. Lelkiismeretünk is MARdos, akár a kíváncsiság. A MOR kissé áttételesen is kapcsolódik a MARhoz a MORmog, MORc, MORog, MORd, MORgolódik szavakban, de a MARcona, MARtalóc, MARtalék szavak igazolják, hogy végső soron a MAR és a MOR egy és ugyanaz a szó. S bármily szomorú, a halál MARtalékai leszünk, ha eljő értünk a MORd Halál. (Szerencsére nincs MORdálya.) Nem MARadhatunk örökké élők, előbb-utóbb leMORzsolódunk, kiMAR-ad-unk, hullaként kihullunk az élők sorából.

A MAR-MOR hangtanilag jól követhető változatai: OR, ORJ és HAR. De ezek vizsgálatára itt nincs szükség. Látjuk, hogy a MAR szónak négy jelentésbeli rétege van a magyar nyelvben:

a. harap, harapás, beleharap
b. marasztal
c. morgó, azaz harapásra készülő
d. marás általi pusztulás (pl. martalék, szétmarcangol, felmorzsolódik)

És most nézzük, hogy a MAR-MOR szavunk miként épült bele 3-4 évezreddel ezelőtt Itáliában az ókori latin nyelvbe.

a. harap, harapás, beleharap

MORsa: egy harapás. (Nyugodtan mondhatjuk, hogy ez színtisztán a ma is használatos MORzsa szavunk. Rátaláltunk tehát MORzsa kutyánk nevére 3-4.000 évvel ezelőtt.)

MORsiuncula: kis harapás. Az -uncula = egy kicsi. A szó tehát jelző nélkül: MORzsi. Ha valami kicsi, ma is i-vel jelezzük, s az -uncula megerősíti, hogy e „latin" szóban is ez az i feladata.

MORsus: MARdosás
MORdeo: MAR, harap
MORdax: (-ax = -os) MARdos, vagy MORgós, harapós kutya, l. még: MÉRGES
MORdex: tépőfog
MORdicus: foggal-körömmel
„MORsu evello" (kiharap)
„MORsus serpentis" (kígyóMARás)

Német: MORsche korhadt (morzsás, szétmorzsolódott)

b. marasztal

MORator: MARasztaló
MORa: késleltető akadály, halogatás
MORor: MARad

c. morgás, azaz harapásra készülés

MORosus: MORgó; itt „moros", zsémbelődő
adMURMURatio: MORMOLás

d. marás, marcangolás általi pusztulás (pl. martalék, szétmarcangol, felmorzsolódik)

MORs: halál
MORticinus: döglött
MORtuus: halott
MORtalitas: halandóság, mulandóság
MORbidus: beteggé tevő, beteges
MARtyr: mártír
MORétum: mozsárban készített gombóc
MARMOR: márvány
MARMORosus: márványszerű

Tehát nem csak hogy rátaláltunk a MAR-MOR szavunkra, hanem egymástól árnyalatnyira eltérő négy változata is előbukkant a „latin” nyelvből. Mégpedig mindegyik esetben pontosan értelemszerűen. Így már arra is gondolhatunk, hogy Mars isten nevét is a sorba illeszthetjük, mert e szó azt is jelenti, hogy harc, háború, azaz MARakodás. Ám ide tartozik néhány további érdekesség is. A magyar MAR szónak egy további jelentése a MART, mely leMART, szakadékos PARToldalt jelent. („Ahol a part szakad.”) A magyarban egyaránt mondható: a folyó MARTja, vagy PARTja. S ez is megtalálható a latinban MAR alakban:

MARgino: szegélyez
MARgo: szegély
MARitima: partvidék
MARitimus: tenger mellett fekvő
MARe: tenger

MART = PART a<o = PORT

PORtus: kikötő; az -us végződést elhagyva egész egyszerűen: PART
PORTo: elhord; ez csak a magyar MART, mint víz által elhordott, kiMART partoldal gondolata alapján érthető, csakúgy mint a:

PORTátió: szállítás
PORTitor: révész

Ám a MART, PART csak egyik oldala a folyónak, ezáltal a PARt részként is értelmezhető. Magyarban PÁRta: egyedül, például „pártában maradt”, annyi mint: nincs párja. Nem fut az élete „PARallel” valaki máséval. Nem PÁRosodik, PÁRzik, PÁRtalan. Egyedül van, mint a folyó egyik partja. Latinban:

PARies: oldalfal
PARS: rész, részesedés
PORtio: rész
PORtiorum: révvám
PARtim: részint
PARticularis: részleges
PARalysis: féloldali bénulás

Ám mint tudjuk, a folyónak két partoldala van, melyek „PARallelus” (= PÁRhuzamosan) futnak. Innen adódik, hogy magyarul és latinul a PÁR = hasonló, egymást kölcsönösen feltételező:

PARentum: szülők
PARallelus: párhuzamos
PARilis: egyenlő (l: páros)
PAR: hasonló

Avagy különválasztva az összetartozót:

PARtio: feloszt
PARtitio: megoszt, feloszt

Ami szétMORzsolódott, szétporladt, annak mindegyik része PARány, PIRinyó, POR. Tehát a MOR származéka m<r hangváltással a POR. Ha valaki véletlenül rosszul ejtve azt mondaná, hogy PORzsalék, szemünk sem rebbenne, értjük. Mert PORZ(ó) is jó. Íme a por, mint morzsalék, apró, piciny szemcse, mint a porladás MARadványa a latin szótárból:

PORgó, PORrigo: kosz, ótvar
PORcellanum: PORcelán
PORosus: PORladós
PARum: csekély, kevés
PARvum: kicsiség
PARvus: gyerek (PORonty, PORbafingó, bocsánat)
PARvitas: kicsiség
PARumper: egy pillanatra
PARasita: élősködés

A POR<POL<PAL<PUL változás alapján:

PULvis: POR
PALaestra: PORond
PULveris: PORrongy
„PULverem moveo": „PORt ver", pontosabban a „porverőt mozgatja"; a ver ige ugyanis VER; ütlegel latinul: VERBERo (>verver)

Nem folytatom tovább, ennyiből is belátható: nemcsak a kiinduló alapgyök azonos, hanem amerre mozdul ez a gyök a magyar nyelvben, arra mozdul a latinban is, mintha hozzá lenne bilincselve. Vagyis a magyar nyelv tükörét láttuk ezúttal is a latin nyelvben. Függelékként egy nagyon magasra feladott labdát derekasan le kell ütnöm még. S engedtessék meg, hogy ezúttal kissé epésebben fogalmazzak, amit legalább itt megérdemlek, hiszen oly visszafogott voltam ezidáig. Egyes, felsőbbrendűségtől duzzadó indoeurópaiak kiÓKumulálták, azaz kiOKoskodták, hogy a magyar nyelvet valamennyire átvett mansy nép neve az indoeurópai MAN = ember szóból származik. De ez semmi! Hogy, s hogy nem, még az is kijött nekik (honnan?), hogy aztán e „mansy" névből keletkezett maga a „magyar" név. Lelkük rajta, mondhatnánk, ám nem babra megy a játék. Ugyanis az okoskodás menetét mellőzve eme eredményüket „megalapozott" érvként hozzák fel e népek primitívsége mellett, azt mondván, lám-lám a mansyk, magyarok még tisztességes, saját elnevezést sem találtak maguknak, még azt is az indoeurópai nyelvből kellett kölcsönözniük. (Sorolhatnám e bölcs elmélkedőket, s szolgalelkű magyar „tudóstársaikat" is.) Egy újabb érv a megvetésre, lealacsonyításra. A finomabb lelkű olvasó bizonyára úgy érzi, hogy kicsit túlzó a fogalmazásom. Nem az. Csupán arról van szó, hogy az iskolai történelemórákon és a „hivatalos" történelmi témájú könyveken felnőttek nem is láthatják, hogy micsoda ordaskodás zajlik a háttérben nagyon rég óta. No, de mindegy; nézzük mit kezdhetünk ezzel a MAN szóval.

Elárulom előre: nagyon rossz hírem van a felsőbbrendűek számára. A MAN magyar szó. MAN = KÉZ. Mint MANcs, MANkó. MENte, annyi mint kéz (kar) nélküli. A -ta, -te fosztóképző, mint párta = pár nélküli. Csupán ennyi bemutatása mélyebb érv a MAN = kéz mellett, mint a MAN = MANsy = MAGYar azonosság mellett felhozott összes érv. Hozom azonban a többi érvemet is. Azt állítom, hogy MAN nem is kéz pontosan, hanem elsősorban MARok. Az r<n hangváltással lett a MARból MAN. Szerencsére a latin nyelv a 3-4.000 évvel ezelőtti állapotában őrizi a magyar nyelvet, s belőle ez az állítás tökéletesen igazolható.

Íme a MAN = MAR azonosság bizonyítása:

MANeo: MARad
MANsio: MARadás
MANdo: rág, MAR
MANducos: fogcsattogtató álarc (itt: mardosó)
MANipulus: MARoknyi

Az előbbi példákban csak áttételesen adódik a MAR< MAN = KÉZ értemény, mégpedig a „marok", mint „megfogó" kifejezésből. Ebből született meg a „kéz" jelentés. Ez szintén szépen tükröződik a latin szókincsben is:

MANus: kezes, ököl, osztag (MARoknyi csapat)
MANipulus: MARoknyi
MANcus: csonka, béna
MANicula: kis kézi bilincs
MANceps: kezes
MENtor: védelmező
MANicatus: hosszú ujjas

Ebből adódóan a MAN = kéz, ujj. Ez rejlik a MENt (szabadít), MENtegetőzik, MENtes (lásd: MENte) szavainkban is. Érdemes végiggondolni: aki MENTEgetőzik, az dugdossa a kezét. Írtam a LEGELŐSZÓBAN: a kőkor szava: kép. Itt is kirajzolódik előttünk egy kép. MENTEgetőzik: dugdossa a kezét, nyilván valamit lopott.

Következmény:

a. A MAN eddigi eredeztetése tökéletesen elfogadható, csupán annyiban kell módosítani, hogy nem embert, hanem kezet jelent.

b. Ha a MANsy népnév valóban e szóból származik, akkor jelentése kézzel kapcsolatos. Talán „kezes" lehetne. Ha ez így is lenne, be kell látnunk, az azonosság önmagában semmi támpontot sem ad az átvétel irányára! S itt válik meztelenné a király. Vagyis a hamiskodás, a rossz szándék.

c. S be is bizonyítottuk, hogy megfordítandó az átvétel iránya: az indoeurópaiak a ma magyarnak nevezett nyelvből vették át a MAN szavukat. Tehát nem mi vettük át tőlük, hanem ők tőlünk. A hír, mint oly sokszor, ezúttal is fordítva igaz.

d. Tehát a mansyk nem az indoeurópaiktól átvett szóval nevezték el önmagukat.

e. Azonban az, hogy a MAGYar elnevezés az ugyancsak magyar MAN szóból származna, továbbra is az össze-vissza fecsegők szamárságai közé sorolandó.

Íme még néhány olyan „idegen" szó, melyben a magyar „MAN" = kéz gyök hordozza az értelmet: manikür, manuális, manufaktúra, manifesztáció.

Latin eredetiben:

MANica: ujj
MANifesto: kézzelfoghatóvá tesz
MANifestus: kézzelfogható
MANipulus: MARoknyi
MANtele: kéztörlő
MANus: a kéz műve

S ezzel le is zárható e téma. A rosszat akarók saját csapdájukba estek. Mindenesetre hálával tartozunk nekik azért a sok munkáért, amit feltételezésük bizonyításába fektettek, nekünk már csak meg kellett fordítanunk az átadás-átvétel irányát, s természetesen igazolni is a megfordítás jogosságát, ami maradéktalanul sikerült.

FÜGE

A FÜGE szép magyar szó. Gyöke a FÜG. E gyökből van a FÜGG is, melynek második g-je csak a folyamat hangsúlyozását szolgálja. (A gyök utolsó mássalhangzójának kettőzése a folyamat hangsúlyozása: SZIK-SZIKKad, FAK-FAGGat, TÉT-TETT, ÁG-AGG-at, HÍG-HIGGad, stb.) Tehát a FÜGe, FÜGg gyöke a FÜG. Régiesen: FIG, FIGe, FIGés, FIGhe. FÜGét, FIGét mutat az, aki mutatóujja és középső ujja között kidugja hüvelykujjának legfölső percét.

FÜGének az egrest nevezik a csíkszéki székelyek
FÜGöly (régies): csüngő bőrkinövés
FÜGgös cinke: FÜGgő cinke
FÜGgő: fülbevaló ékesség
FÜGed: sok ilyen nevű falu található a Kárpát-medencében

FÜGgöny, FÜGgés, FÜGgetlen, FÜGgháló, FÜGgőón, kiFÜGgeszt, FÜGgvény, FÜGgőleges, FÜGgelem, FÜGgőkert, FÜGgeszt, FÜGefa, FÜGemoly stb., maga az olvasó is sokáig sorolhatná tovább.

Ritkább:

FIK (régies): nővel közlekedik. (Nyilván FÜGg a nő a karján, mint levél a fán)
FIKa: kilóg az orrból
FIKás: taknyos

Valószínűleg a FIG, FIK, FÜG rokona a FITY:
FITYeg, FITYma, FITYegő, FITYula stb. Az érteményen túl az azonosság abból is sejthető, hogy aki FÜGét mutat, az FITYiszt mutat.

Vagyis meg sem „moccanhatnánk", ha nem létezne a FIG, FIK, FÜG gyökünk, azaz alapszavunk. Nincs mivel helyettesíteni. Természetesen létezik párja a FÜG-nek, mint oly sok gyöknek, de nem cserélhetők fel egymással. Figyeljük csak meg, ha nagyobb méretű valami FÜGg, akkor azt mondjuk: LÓG. S ha kezünkben van, például a karó, aligha FITYegtetjük, hanem LÓbáljuk, még a FÜTYköst is LÓbáljuk, mert nagy. Más a felFÜGgesztett ember és más a felLÓGatott. Eső is, büntetés is LÓG a levegőben, de lesz-e belőle valami, sok apróságtól FÜGg. Nem mondhatjuk, hogy a FÜGgetlen ember LÓGatlan ember, bár ekkor bizonyára van ideje LÓGni. Lábát is LÓGathatja, de a szemét FÜGgeszti (valamire), például ha figyel, ám ha nagyon meghökken, akkor bizony már mondható, hogy kocsányon LÓG a szeme. Rokon gyök még a CSÜG, amit gyerekkoromban CSÜNögnek, CSÜNGnek is mondtuk. A CSÜG érteménye azonban: ernyedten lehajlik. Például CSÜGged, ami kifejezésben: „CSÜGgeszti a fejét", „CSÜGgedt karokkal", „CSÜGgesztő hír". A karácsonyfára FÜGgesztjük a díszeket, nem CSÜGgesztjük. Habár húsvétkor már bizonyára CSÜGgedten LÓGnak az egykor felFÜGgesztett díszek. Gyermeke nem CSÜGged, hanem LÓG anyja nyakán. Persze a beérett, ágakat lehúzó gyümölcs érthető okok miatt már valóban CSÜNG. A kis gyümölcs: FÜGg. Régies: CSÜGgőleges: lefelé hajolt, alákonyult. A FÜGgőleges kicsit mást jelent. Ez egyenes vonal, míg a CSÜG gyök lefele hajló ívet jelent. E finom eltéréseket csak a nyelvét nagyon értő érzékelheti. Visszatérve a FÜGgre, nézzük a következő latin szavakat (-us, -ula stb. figyelmen kívül hagyható):

FIGo: FÜGg, fogva tart
FICula (e: FIKula): kis FÜGe
FICus (e: FIKus): FÜGe
FICus (szárított füge): FICus CARICA (e: FIKusz karika)
cruciFIGO (krusziFIGO) = kereszten FÜGGŐ(!)
„okulos FIGit" = szemét FÜGgeszti (valamire)
FICetum (e: FIKetum): FÜGeliget, azaz FÜGés, de a LIGet mintájára megértjük így is: FÜGet, vagyis FÜGed, lásd a magyar FÜGed helyneveket.
deFIGo: felFÜGgeszt
deFICio: FÜGgetlenedik, elpártol, elhagy; elCSÜGged

Ennyi elegendő annak belátására, hogy a FIG-FIC (e: fik) ugyanaz a gyök, mint a magyar FIG, FIK, FÜG. Azt is vegyük tekintetbe a fenti latin szavak vizsgálatakor, hogy a latinban a C (k) és a G gyakran felcserélődik, tehát ugyanazon hang áll mögöttük, a g. Csakhogy a latinban ki is merült a példatár. A füge FIGo, felfüggeszt = deFIGo, függetlenedik = deFICo stb., de tovább már nyoma sincs a FIGnek, sőt teljes a „rendetlenség": függelék = apendix, függő = pendens, függöny = velum, függés = obsequium, független =

liber stb. E szavakban már nincs összefüggés (contextus), bár az utolsó szóban, LIBer-ben viszont már a LEB(eg) gyökünk tűnik fel, jogosan, mert ami függ, az lebeg. Mindebből a logika törvényeit követve megállapíthatjuk, hogy a fent felsorolt latin szavakban lévő FIG, FÜG gyök a magyar nyelvből került a latinba egykoron.

Összegezve: a FÜGe és a FICus egyaránt magyar szavak. A „FIKus" -us végződése elhagyható, csak a nemet jelöli, marad tehát a FIC. A c(k)<g hangcsere miatt ez is FIG. Mivel a latin ABC-ben nincs ü betű, a magunk számára nyugodtan írhatnánk így is: FÜGus. (Azt se feledjük, hogy az i és az ü hang a magyarban is könnyen átlátogat egymáshoz.)

Bizonyítottam tehát, hogy FIC>FIG>FÜG.

De még: a deFICio azt is jelent, hogy FÜGgetlenedik, de azt is, hogy elCSÜGged. Ez csak jelentésben jelenik meg, de éppen ezért az eddigiektől független nagy becsű bizonyítéka annak, hogy a FIC<FIG <FÜG a latin szavakban egészen biztosan azt jelenti, amit a magyarban. Ami szomorúan FÜGg, az valóban CSÜGg. S lám, a „latinok" is értették és fölcserélhették a jelentésüket.
De ez már csak hab a tortán, pont az i-n.

A FÜGE szép magyar szó.
A FÜGE más nyelvekben:

Angol: -FIG (füge), Héber: -FAGG (füge), Francia: -FIGue (füge), Dán: -FIGe (füge), Német: -FEIGE (füge)

KÖR

A magyar nyelv egyik legnagyobb bokrot növesztő szava a KÖR. Például az Országh-féle magyar-angol szótárban négy oldalt tesznek ki a körrel kezdődő szavak. Ilyenek például: körző, körzet, körbe, körül, körözött, környék, körlet, köröND, köröm (mert a köröm kör alakú), körtánc (<cordax<csárdás!) stb. A KÖR szó mérhetetlenül régiségét bizonyítja, hogy lehetséges hangtani változatai, módosulatai szinte mind megszülettek. Ezt onnan tudjuk, hogy kivétel nélkül mindegyik változat beleragadt a nyelvünkbe, használjuk őket ma is. Ezek: kör< kor, ker, kar, kur, gir, ger, gur, gör, gyer, györ, gyür. (Bocsánat, ha véletlenül hiányos lenne ez a felsorolás.) Ám e változatok többségét ma is felcserélhetjük. Mert nem mindegy-e valójában, hogy kereng, vagy korong, vagy köröng? Nem mindegy-e, hogy girbe, vagy gurba, vagy görbe, vagy körbe, mi több, aki görbít, az körbít. Nem mindegy-e, hogy karika, vagy körike? Aki karol, az köröl, körülölel, ami gördül az kördül, a küllő az körlő, vagyis körző (az l<r hangmódosulás okán) és így tovább. Gyűrű = körű, gyürke = körke (azaz a kenyér kerek vége, mi több, a kereny kerek vége, mivel a kenyér hangcserével született meg a kerenyből), az eger, a győr kerített-körített erősség, a kert körbevett terület és szintén így tovább. Csakhogy a KÖR származéka a for, fer, fur, for is... Ennyi is elegendő annak bizonyítására, hogy a kör mérhetetlenül régi szavunk. S mivel teljesen átszövi a nyelvünket, nem lehet átvett szó. Vajon rajtunk kívül ki értené meg, hogy mi köze van egymáshoz a nemzetközivé vált kordon, korona,

kerámia és kert (garten, garden) szavaknak? A kerámia a kerengő korongon készül, a kordon körítés, kerítés, a kert színtúgy kerített: körbevett hely. Ráadásul a kert magyarul és szabályosan képzett alakja került a garten (garden, jardin stb.) szóba egykoron. Hogy a korona latin szó lenne? A korong és a korsó pedig „óegyházi szláv", ahogy azt az utóbbi száz évben kiderítették? Milyen alakú is a korona, s milyen a korong? A kereng is szláv szó? S a kerengő is és a keringő is? A kerget is, a kerge, kergetőzik is? A göröngy is? Ahogy lenni szokott: a hír pontosan fordítva igaz, mindez ferdítés, s nem véletlenül az. Az 1800-as évek közepén készült Czuczor-Fogarasi szótárban még helyén volt minden. Szomorú történet.

Tehát ha bármelyik nyelvben a körre, vagy valamely hangtani változatára bukkanunk, biztosak lehetünk abban, hogy a magyar szókincs ősiségének egyik fontos bizonyítékéra leltünk. Oly sok más szóval együtt annak bizonyítékára, hogy a ma magyarnak nevezett nyelv Európa ősnyelve, azaz Európa eredeti nyelve. Ebből következően nem is csodálkozhatunk azon, hogy a később idetelepülök nagyon sok szót átvettek belőle. S most térjünk vissza a körre. Íme, ilyen formákban került a latin nyelvbe: CIR-CAR-COR-CUR (kiejtve: kir-kar-kor-kur).

CARICA (ejtsd: karika)
A piacon árult, karikába font szárított füge neve. Ez nem igényel kommentárt. (Görög kirkoó: karikával lerögzít.

CURtus (ejtsd: kurtusz)
Jelentése: KÖRülmetélt. Az -a, -us, -um elhagyandó a latin szavak végéről, csak a nemet jelölik. Ekkor a KURT marad, ami ugyanaz a szó, mint a kert. Ebben nincs tévedés, mivel a kert: kerített, körített. Bár nem pontosan az, de gondolhatunk a KURTÍT szóra is, de a KÖRET és a KÜRET, KERÜLet stb. szavakra is.

CURto (ejtsd: kurto)
Jelentése: megcsonkít, vagyis KURTít, miáltal KURTa lesz.

CURULis (ejtsd: kurulisz)
Jelentése: versenykocsihoz tartozó. Vagyis a KURUL-é. Nem kell sokat gondolkodni: a GURUL tartozéka az a valami.

CIRCULus (ejtsd: kirkulusz)
Jelentése: körpálya. A szó nyilvánvaló, de gondolhatunk még arra is, hogy a szokásos l<r hangmódosulás okán e latin szó valójában a KÖRKÖRös szóval lehet azonos. De a CIRCUL (ejtsd: KIRKUL)-nak sok köze van a KURKÁL szóhoz is.

CURVANEM (ejtsd: KURVAnem)
Jelentése: kanyarodás, azaz KÖRBE. Lásd még: GÖRbül. Itt már gyanítható, hogy a b<v hangmódosulás miatt a curvanem v hangja eredetileg b, így a curvanem valóban KURBAnem, azaz GÖRBEnem lenne.

CURVA (ejtsd: kurva)
Jelentése: GÖRBE. Emiatt méltán vélhetjük, helyes volt az előbb a b<v hangmódosulásra gondolni, s ekként a KURVA egész egyszerűen és valóban: GURBA. Girbe-gurba. Mint ahogy az éjszaka is lehet görbe. S ekként értjük már a KURtizán szót is.

CURVATURA (ejtsd: kurvatura)
Jelentése: görbe vonal. S ezzel már végképp biztosak lehetünk abban, hogy a KURVA ugyanaz, mint a gurba, görbe, keményen ejtve, s a különböző ABC-k eltérő hangvilága szerint torzítva. Ugyanis a tura = vonal, s mivel a kurva+tura (másként: linea curva)= görbe vonal, szükségszerűen adódik, hogy kurva = görbe (vagyis körbe).

Még sokáig folytatható lenne a sor. Ám még néhány, magyarázat nélkül:

Latin: exCURsor (KÖRjárat), CURrus (szekér, kereke van: kerekes, lásd: angol CAR is), CURsus (életpálya; „transCURrit CURsum suum"), CORrigo (kiegyenesít, tehát előtte KÖR alakú, vagy GÖRbe volt), CURsus (futtat; a pályák kör alakúak voltak!), COORior (KEREKedik), CORtina (hallgatók KÖRe), CHORus (körtánc), és így tovább. Görög korónosz: görbe szarvú.

A KÖR MÁS VÁLTOZATAI

A kerek latin változatából kihullott a második e hang, s lett KERK.

CIRCus (ejtsd: KIRKusz): kerek, cirkusz, CIRca (ejtsd: KIRKa), jelentése: körül, CIRcinus (KÖRző), CIRcumagitur (kavarog). Így került a németbe és az angolba is: KIRCHe, illetve CHURCH. Csak akkor értjük meg, miről van szó, ha megtudjuk, hogy e szó eredetileg nem akármilyen templomot jelentett, hanem kör alakút. A kör magyar gur változata is bekerült a latin szókincsbe.

GURGULió: gége, torok lásd: gurgulázik. Nem hangutánzó, ugyanis: GURges: FORgatag.
A magyar nyelvben vált el a kör kor, gur, for stb. változatokra. Egyébként is biztos magyar eredetről győződhetünk meg a következő szavak összevetésével is:

GURGes: FORGatag (GÖRGeteg)
CORusco (FORgat)
CURrus (szekér, mint KERekes)
CURrit = KEResztül

S a fenti utolsó példából egyenesen következik egy érdekes, ám most már aligha meglepő szóazonosság.

KÖR ÉS KERESZT

Az előző részben bemutattam, hogy a latin CUR, CIR, GUR stb. szavak a magyar KÖR szóból származnak, ahogyan a latin GUR is azonos a magyar GUR-ral, mely szintúgy a KÖR származéka.
Márpedig ha

CURrit (ejtsd: KURrit) = KEResztül,
CREPo (ejtsd: KREPo) = KEREPlő (magyarul képzett szó tehát a crepo),

CRux (ejtsd: KRuksz) = KEReszt,
CRucifigo (KRuszifigó) = KEReszten függő (!),

akkor aligha kételkedhetünk abban, hogy a KRisztus és a KEResztény, angol CHRistian stb. szó a KÖR szóval, avagy annak KER változatával kezdődik, s a KR változat a K és az R mássalhangzók közötti magánhangzó elhagyásával, „elharapásával" keletkezett. Ha ezen valaki meglepődik, kérem nézze meg a következő szavakat is:

CRISTus (ejtsd: KRISZTusz) = Jézus
CRISTa (ejtsd: KRISZTa) = sisakforgó
CRISTatus (ejtsd: KRISZTatusz) = sisakforgós
CRISpus (ejtsd: KRISZpusz) = göndör
CRISpo (ejtsd: KRISZpo) = forgat

Míg az előbb a CR (ejtsd: KR) keresztet jelentett, itt ugyanaz kört. Ezt méginkább alátámasztja az, hogy e szó a „göndör"-t is kifejezi. Látható tehát, hogy a kör és a kereszt valami módon azonos fogalmak. De miként? A kör és a kereszt összefüggése, mi több, fogalmi azonossága legegyszerűbben a következő módon bizonyítható.

Nézzük meg az alábbi képet, a kelta keresztet. Látjuk majd, hogy ez a kereszt nem más, mint négy részre OSZTott KER (kör), azaz – a régi magyar nyelv szerint fordított sorrendben – KÖROSZT, KERESZT, KÖRÖSZT, másoknál KRISZT, KRISZTus stb.

Látjuk fenn, a kelta kereszt magába foglalja mindazt, amit az előző oldalon felsorakoztatott szavak jelentenek. Itt együtt van a kör és a kereszt. A lényeg tehát e kereszttel osztott jelben keresendő:

Annál is inkább, mert be kell látnunk az eddigiekből is, hogy a kör és a kereszt szorosan összetartozó fogalmak, másként nem is érthetnénk meg sok fogalmi kapcsolatot. Például a német KIRCHE szó, mint körtemplom (s a templom kereszténység előtti szó), aligha kapcsolódhat másként a CRISTian, KRISTus,

CRUX (keresztfa), CORtex (fakéreg, a fát körülvevő réteg), CORusco (sebesen köröz valamivel), CORona (koszorú, KÖRbe állított ostromhad), KÖRösztény stb. szavakhoz, csakis a *KÖRön* és a *KÖRösztön KÖRösztül*. S tessék csak még egyszer elolvasni az előző mondat utolsó három, dőlt betűvel szedett szavát: külön-külön is és aztán együtt is. A KERESZT szó aligha lehet más, mint OSZTott KÖR, KÖROSZT, KÖRÖSZT, KERESZT. A KERESZTénység hátterében tehát a ma magyarnak nevezett nyelv áll. Annak oka, hogy ez nem nyilvánvaló, pedig benne van a szavakban, az, hogy összekeveredett sok fogalom, s emiatt úgy tűnik, hogy a kereszt és ker, kör semmilyen kapcsolatban sem áll egymással.

Pedig nagyon is, csak éppen elfelejtettük, hogy nem egyféle, hanem kétféle kereszt van. S a „mai" KERESZT, mint jelkép, nem feltétlenül kapcsolódik ahhoz az egymásra merőleges két vonalhoz, a másik kereszthez, a +-hoz, mely a kört négy részre osztja. Az utóbbi pár ezer évben már összekeveredett az emberek fejében e két jel, melyek valóban emlékeztetnek egymásra, ám jelentésük lényegesen eltérő. Igaz ugyan abban a fogalomkörben kiegészítik egymást, egymás jelentését erősítik. Íme a két ősi forma, melyek fogalomjelek és betűk is egyben:

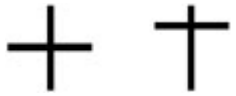

Fent tehát a kétféle kereszt látható. Minden eddigit erősíti az is, hogy e két jelet ismét csak a ma magyarnak nevezett nyelvből, és az ehhez szervesen kapcsolódó ősi írásbeliségéből lehet megérteni. Ezeket az árulkodó nyomokat a kereszténység még mindig nem tudta eltüntetni. A + jel a szkíta ABC-ben a d hang, s egy ideig nagy valószínűséggel DU fogalmát jelölte. (Ededubeliánusok: Eneh, Du és Baál, így nevezte Anonymus a „pogány" magyarok egy csoportját. DU a fiúisten neve volt Kis-Ázsiában, persze jóval Krisztus születése előtt. Eneh és Baál neveket ismerjük még mindig.)

A + alakú keresztet ma is „szerkereszt"-nek nevezik a hagyományokat őrző magyarok. Ez a kereszt a szaporodást, többszörözést, szerzést-szorzást jelentette, 17.000 év óta már biztosan. Lehet függőlegesen is, de „X" alakban is írni. (Nem véletlen tehát, hogy ez a jel a megfelelő számtani műveletek jele.) Látjuk tehát, igen ősi szokás például az új kenyér felületét kereszt alakúan bevágni, vagy fölötte a késsel a levegőbe rajzolni a keresztet. Ezzel ugyanis sokszorozása iránti vágyunkat fejezzük ki. De lehet oltalom kívánása is. A „rendes" kereszt: ez a jel, mint betű, a szkíta-hun-magyar ABC-ben az i (ma é) hang és az Il (ma él) fogalmát jelölte. (Egyiptomban felső szár nélküli volt, ám ugyanolyan jelentéssel.) A „valódi" kereszt, az tehát az élet, a +, vagy X pedig a világ kereke, s a bőség, szaporaság jele. Így értjük meg, miért ez utóbbi jellel jelölték a Vénuszt, de még Istárt is Mezopotámiában. (Az Istár az eszterág, ostor stb. szavainkban maradt meg.) A kereszténységben e két jel összekeveredett, persze nem csak úgy, magától, és jelentéseik összeadódtak. De az ilyesmi természetes jelensége a lényeget csak hézagosan megértő utódkultúráknak. Most már csak az a kérdés, hogy a + milyen szerepet hordoz a körben, s miként került oda.

A körben lévő + jelentését pompásan megvilágítja a küllő szavunk. Ez ugyanis r<l hangváltozással lett küllő, eredeti hangzása: körlő. E formában nem, hogy rosszabbul értjük e szavunkat, hanem sokkal inkább. A kör maga a Nap. A teremtő a Nap, benne lakozik az Isten. A + az ő fiát jelenti. Együtt a kör és a +, Isten és fia.

Ez a jel pedig a világ kereke. Mert hát a ker is kör. Isten is az. Köristen. Ez megmaradt valójában mindmáig a magyaroknál, igaz már Krisztusra vetítve: „Krisztus a Napúrfi”. Keresztény tehát az, aki a Napban tiszteli Istenét. Mert a Nap a Teremtő. Ezt mondja a „keresztény” szó.

Ó, elvett és szétdúlt Paradicsom.

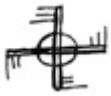

A fenti forgó 10.000 évvel ezelőtt már biztosan forgott. Végein a toll, a pihe, a lélek szimbóluma. Népe mindegyik születő gyermekének lelkét pihe képében hozza a lélekmadár, az ég madara, a Turul madár.

S ezzel be is zárult a kör, holott a bizonyítékoknak csak igen kis részét tekintettük át. Itt tehát nem csak azt láttuk, hogy a ma magyarnak nevezett nyelv feltétlenül köznyelv volt a mai Itália területén akkor, amikor formálódott a latin nyelv, hanem azt is, hogy ekkoron szintén helybéli nyelv volt Kis-Ázsiában, s az ehhez a nyelvhez tartozó kultúra mélységesen meghatározta Kis-Ázsia kultúráját is.

Ó

Az Ó teljes értékű alapszó, azaz gyök a magyar nyelvben. Nagyon nagyot (Óriás), nagyon távolit, nagyon időset (Ókor, Óhaza, Ópapa, Ott, Oda, Olyan), nagyon erőset (Ordít, Óbégat) jelent. Azonos vele az Ő személyes névmás. Az Ó az í-e-a-o lefelé ívelő hangsor legmélyebb hangja, tehát a legtávolabbi személyt is jelöli. Miután ráébredtem, hogy nem szavakat, hanem a legalapvetőbb gyököket kell keresni a latin nyelvben (is), s bármelyiket kerestem, bizony meg is találtam, nagyon meglepett, hogy az Ó-nak se híre, se hamva a latinban, az Óceán kivételével. Holott az Ó a legelemibb emberi hangok egyike. Más szavak kutatása révén ismertem fel, hogy nem csak az alapszót kell keresni, hanem – ha van – nagy reménnyel annak másik magyar változatát is. S bizony a tó-tav, ló-lov, kő-köv stb. mintájára az Ó is két változatú:

Ó-AV

Más módon az ÓV is figyelembe veendő, mivel az ÓV annyit jelent, hogy biztonságos messzeségbe helyez. S az AV bizony fontos szó a latinban, mégpedig pontosan Ó jelentéssel, de olyannyira, hogy az Ó mind a négyféle magyar érteményét is magával vitte. A v-s változatok vizsgálatával két legyet is üthetünk egy csapásra: mivel az AV sajátosan magyar változata az Ó-nak, az AV-ra lelvén más nyelvben kétszeresen is biztosak lehetünk a magyar eredetben. Az is figyelembe veendő, hogy eredetileg a V és az U egyetlen hang volt a latinban, olyannyira, hogy a legrégebbi időkben azonos betűvel jelölték, V-vel, s csak későn alakították ki a V betű aljának elkerekítésével az U betűt. Íme az AV (= AU), mint a magyar Ó hang (= ŐS, ŐSi = Öreg, régi) AV (AVult, AVas) változata a latin szavakban:

Ó-AV, mint „régi”:

AVus: Ős, elődd
AVia: Öreganya
AVus et AVia: Öregszülők
atAVus: Ős, elődd, szépapa nagyapja (jusson itt eszünkbe az "atAVizmus" szó is)
proAVia: Ősanya
proAVus: Ősapa
AViticitas: Ősiség
AVitus: Ősi, Ősrégi, Öröklött
AUtochon: Őslakó
AUtenticum: eredeti irat
AUtumnus: Ősz (az ősz az év avult szaka)

Ó-AV, mint „nagy”:

AUgeo: növel
AUctificus: növesztő

Ó-AV egyéb, magyar értelmű szerepkörben:

AV=Ó:

AVeo: Óhajt
AULa: Ól
AVile: akol (e szó mögött az ÓV szó húzódik meg)

AUC=OK:

AUCtor (1): OKozó
AUCtor (2): nemzetség Ősatyja(!), mint OK
AUCtoritas: kezdeményezés, határozat

Ó-AV j előhanggal JÓ-JAV (például JAVas=JÓs):

AUspico: madárJÓslat, felAV(!)at
AUgur: JÓspap, madárJÓs
AUguro: JÓsjeleket vizsgál

Tehát keresztül-kasul olyan tökéletes egyezést találtunk, hogy több beszédre nincs szükség. Ugyanis az O-AV mindegyik lehetséges magyar értelmi változatára rábukkantunk a latin nyelvben, és pontosan azonos jelentéssel. Megfordítva, azaz latin-magyar viszonylatban azonban nem működik a kapcsolat, mert:

AVas = rancidus
AVul = obsolescit
AVult = tritus
AVar = folia arida (bár ez más módon magyar eredetű)
AVatás = consecratio stb.

Mondhatni, teljes a rendetlenség, habár az AVul = obsolescit ob szótagja talán a v<b hangváltás okán mégiscsak AV lehet. De az csak gyanú, nincs szükségünk itt további vizsgálatokra. A kiinduló állításomat sikerült maradéktalanul igazolnom.

Egy érdekességet azonban érdemes még megjegyezni: a fentiek szerint az akkoron Itáliában élő magyar ajkúak az Ó-AV (régi), Ó-AV (nagy), Ó-AV (óv), (J)Ó-(J)AV (jós-javas), párból az AV (OV) változatot használták. Ez a felismerés pedig jelentősen segítheti az ókori európai magyar nyelv mélyebb megismerését. Ugyanis így a szóképzés feltárása segítségével sok-sok akkori magyar szót megismerhetünk.

RÓZSA

Kertem egyik rózsája két méter hosszú szárakat növesztett, kesze-kuszán bele a nagyvilágba. A szabadon lengő hajtások belegabalyodtak a mögötte álló tujába. Mikor kiszabadítottam, hirtelen visszahajlott, s polipként körülölelt a sok tüskés ág. Mire kibújtam a szorításból, fedetlen karomon, hátamon, mellemen keletkezett rovátkákból úgy ömlött a vér, mintha kalandozó tatár csapat kaszabolt volna össze. Tele vagyok róva – gondoltam, hosszúkás, mély sebeimet látva. Ekkor ötlött fel bennem, hogy a rózsa szó a ró szóból származik. Hiszen a tüskék rónak. A rózsa ága pedig rós, mi több, rovós. Ez persze csak gyanú, amit igazolni kell.

A RÓ-ZSA PÁRHUZAMAI

Aligha vonható kétségbe, hogy a rózsa épp olyan szó, mint a torzsa, horzsa, morzsa, rőzse. A tor (tör), hor, mor (mar) egyazon típusú szó. A rőzse pedig alighanem pontosan ugyanaz a szó, mint a rózsa. De miként lehet bizonyítani, hogy ez a ró éppen az a ró, mely a ró, rú, rovás, ravatal (eredetileg rovatal), rovott, ródal stb. szavainkban szerepel?

A MAGYAR RÓ SZÓ AZ ÓKORI LATIN NYELVBEN

A rózsa latinul: ROSA. A pirosság, vörös: RUBOR, ROSE stb. E két szó terjedt el egész Európában a rózsa és a vörös szín kifejezéseként. Mivel a RUBOR (rubin, rubeola stb.) a rózsa vörös színe miatt RU, vagyis származék szó, felesleges itt most szólni róla. A ROSA ró, rú töve azonban több értelemben is őrizheti a lényeget. Íme a RÚ más értelme latinul:

RUUGA: arcredő
RUGO: ráncot vet

Világos kép jelenik meg előttünk: a ráncos ember arca, tele rovátkákkal, REDővel. (Milyen érdekes, e kerülővel találkozik össze a magyar redő az angol RED: vörös szóval.) S gondolhatjuk már azt is, hogy a RÚT ember nagyon ráncos ember. Mert rótt, rútt az arca. Rúsnya.

Ám mindez még csak sejtés, bár igen alapos sejtés. A végső bizonyíték csak olyasmi lehet, mely összeköti az eddig egymás felé húzott szálakat. S ilyenből több is van a latin szavak között.

a. RUScum: egértövis

A CUM latinul: val, vel, valamivel együtt. Azaz a RUS-cum = RÚS-os, másként: tüskés, RÓs, vagy RÚs, ha magyar módon mondjuk. (S gondolhatunk ismét a RÚt = ráncos szóra is.) S az egértövis épp oly tüskés, mint a rózsa. Ez teljes értékű bizonyítása annak, hogy a latin ROSA bizony RÓS, azaz tüskés. (De említhetném még a RUBÉTUM: szederbokor szót is, s aki akadt már bele szederbokorba, tudja jól...)

b. ROStrum: csőr, orr

A struma = kiálló mirigydaganat. A struma alapja a trum, azaz kiemelkedő, kiálló rész. Egy példa erre a szikla, mely latinul: MONS, a MONStrum pedig: ijesztő jelenség. A ROStrum tehát valamiből kiálló, rovó rész: csőr, orr. E képi hatás oly erős, hogy felesleges is a további elemzés. (Lásd pl.: harkály.)

c. RUtrum: ásó, lapát

Mivel a trum: kiálló, kimagasló, a RUtrum nem lehet más, mint rovó, mélyedést csináló, jelen esetben a nyélből kiálló valami, itt: lapát, ásó.

ÖSSZEGZÉS

Így tehát többszörösen is sikerült bizonyítanom, hogy a rózsa azért rózsa, mert rói vannak, melyek mély rovásokat metszenek az óvatlan ember karjába, hátára, mellére. A rózsa tehát valóban rós, vagy régiesen: rús. Ebből következően nem hogy csak a ró, rú került a latinba, hanem magyarul képzett alakja is, a RÓS, RÚS. Ne feledjük, hogy a „latin" ROSA szó végén lévő a csak a nőnemet jelöli, emiatt a szó tisztán: RÓS, vagyis tüskés. Magyarul képzett szó tehát.

Így aztán értjük már a további latin szavakat is:

RUS: szántóföld
RUO: feltúr, összekapar
RURICOLA: földmíves
RURIGENA: paraszt
RURO: gazdálkodik
RUSTICA: goromba parasztasszony (lásd: RUSnya.)
RUSTICANUS: földművelő
RUSTICITAS: faragatlanság

RUSTICUS: mezei, faragatlan
RUTA: amit az eladásra szánt ingatlanon kivágnak és felaprítanak
ROBUR: tölgyfából készült tárgy, lásd magyar ROVatal, mint deszkákból egyberótt emelvény.

(De a latin ruptura: törés, repedés típusú szavak már nem tartoznak ide, ezek a REP(ed) magyar szó származékai.)

Természetesen felmerülhet az a kérdés, hogy nem a latinból került-e a magyarba a RÓ, RÚ szó. Erre könnyen adható válasz. A latinban nem derül ki e szó értelme, lényege. A magyarban igen. A latinban alapszóként nem szerepel a ró, rú. Csak magyarul képzett változata. S ez elegendő bizonyíték.

Csak a tájkép tágítása miatt jegyzem meg befejezésül, hogy a kínai „ru" kissé eltérő hangzású u-kkal ejtve három jelentéssel bír: „szégyenteljes" (rovott, rossz), „bejegyez" (ró), „vonaglik, tekergőzik" (mint a rugó, ami a latinban: „ráncot vet", ruga pedig „arcredő"). Ezt már végképp nem szükséges tovább magyaráznom. Egyetlen megoldás lehetséges: a „ru, ró" a magyarból került a kínaiba és a latinba is egyaránt.

TÖMETŐ és TEMP LOM = DOMB LOM = LOMDOMB

Parókián nőve fel mindig izgatott, vajon mi köze lehet egymáshoz a TEMPlom és a TEMető szónak. Ugyanis udvarunkban (Mezőcsokonyán) még állt a régi templom, s körötte akárhol leástam, csontok kerültek elő. Az összefüggés számomra kézzelfoghatónak tűnt, bár fogalmam sem volt, mi az oka a templom és a temető szavak hasonlóságának. Aztán latin óráimon azt tanultam, hogy a templum latin szó, jelentése: „szent hely, szónoki emelvény". Most már tudom, hogy nem latin, hanem magyar ez a szó és valóban mély kapcsolatban áll az ugyancsak magyar TEMETŐ szóval.

TOM-TEM-TÖM-DÖM-GYÖM

Elegendő megnézni, mit mond a DOM és a DÖM szavakról „A magyar nyelv szótára" (Czuczor Gergely-Fogarasi János, 1862):

„DOM, (1) elvont gyöke a domb, dombor, domó, domosz stb. szóknak és több helyneveknek. Eredeti jelentése púp, dag, csomódad alak, felduzzadt és dudorodott valami. Ugyanezen értelemben rokonai: csom, gom, tom, zom, zsom, mint oly származékok gyökei, melyek valamely dudorút, gömbölyűt, feldagadtat jelentenek, pl. csomó, gomb, gomba, tompor, zomok, zsombék. Vékony hangon döm, melyből döme, dömsödi, dömbics stb. származtak. Egyezik vele a latin tum, mint tumeo, tumor, tumidus származékok gyöke."

„DÖM, elvont gyök, melyből valami gömbölyűt, puffadtat, dudorodottat jelentő szók származnak, mint döme, dömhe, dömhecs, dömbics, dömse, dömsödi, dömöszke. Rokonai: göm, csöm, söm, mint gömb, csömb, zömök stb. származékok gyökei. Továbbá: töm, melyből a tömör, tömött, tömöszöl, gyömöszöl származtak."

Mindebből következően könnyen és egyértelműen megállapíthatjuk, hogy a temet nem jelent mást, mint valaki valakit valamibe töm, döm, tömöszöl, gyömöszöl, a temető (tömető) pedig az a hely, ahol ezt rendszeresen teszik. Lásd még például: tömlöc, tömedék, tömés stb. A DOMB szintén a Czuczor-Fogarasi szótár szerint:

„DOMB, átvitt értelemben összehordott csürök, vagy gömbölyû formában egymásra hányt, töltögetett föld, /.../ mind alapfogalomra, mind képzésre nézve hasonlók hozzá: csomb, gomb, tomp, zsomb, czomb, csomp, mint a maguk nemében valamely dudorúságot jelentők /.../ Rokonok vele a latin tumeo, tumor, tumulus, a német Damm, Dampf."

Végül is megállapíthatjuk, a DOMB, GOMB, GÖMB, GOMBa, TOMPa, TOMPor, DOMBor stb. egy és ugyanaz a szó. Ide sorolhatjuk a TÖMB = DOMB szót is, mely azonos a TOMP(a) szóval. De mondhatjuk itt a TEMP szót is. Például Tempefői annyi mint Fődombi. Ezzel azonosítottuk a TEMP szót. Nem más tehát, mint DOMB. Már csak a LOM szót kell értelmezni. A LOM: „törmelék, hulladék".

Mindebből adódik, hogy a TEMPLOM két magyar szóból összetett szó, s jelentése: DOMBTÖRMELÉK, azaz törmelékdomb. (Az, hogy a jelző a főnév után van, eleve e szó régiségéről árulkodik. Például Petőfitől ismert Fejenagy annyi mint: Nagyfejű.) A törmelékdomb itt bizonyára úgy értelmezendő, hogy nem természetes, hanem mesterségesen emelt dombról van szó, mint a fent idézett szótár szerint is a domb: gömbölyű formában egymásra hányt, töltögetett föld. S itt ugrik ki a nyúl a bokorból. A „latin" templum ugyanis a szótár szerint: szent terület, megfigyelési terület. Márpedig megfigyelni csakis dombtetőről lehet. Így a szent terület pontatlan meghatározás, valójában szent domb. A templom tehát nem épület, hanem szertartások számára készített magaslat. Erről a magyar hagyományok is árulkodnak. A magyar királyok koronázásakor dombot építettek és a király erre állva suhintott kardjával a világ négy égtája felé. Hogy mit jelent a domb, és miért van három is a címerünkben, arról „Az ősi írás könyve" című könyvem 71-76. oldalain bőségesen beszámoltam.

A pontot az i-re a következő szavak teszik, melyek a szótár szerint:

angol temple = templom (nem keresztény)
német tempel = templom (nem keresztény)

A templom szó tehát a kereszténységtől független fogalom. Mint az eddigiekből adódik: sokkal régebbi annál. Ahogyan a dóm is, lásd a fentebb látott a DOM címszót. További példák:

angol dome = kupola
angol domed = domború
latin tumor = tömör
latin tomentum = párnatömés

német dumpf = tompa
német dumpfheit = tompaság

Mindebből következően például a latin temperál annyi mint tompít, a temperies (mérsékeltség) szintúgy. Tomus: könyv, bizonyára: tömb. A sort sokáig lehetne folytatni, de már nincs erre szükség.

Összegzés:

Ezzel igazoltam, hogy a templom és a temető egyaránt magyar szavak, és édes testvérei egymásnak. Ám egymás negatívjai. A templom mesterséges domb, kiemelkedik a földből, a temető világa, a tömető pedig épp ellenkezőleg: a föld alá mélyed. Mintahogy a latin tumulo = temető. A latin tumuló tehát tömölő.

Láttuk, mindez csakis és kizárólag a magyar nyelvből érthető meg. S abból, hogy 3-5.000 évvel ezelőtti időkről van szó, az következik, hogy a ma magyarnak nevezett nyelv Európa meghatározó nyelve volt akkoron. Amiből pedig az következik, hogy előtte méginkább az volt. Lám, egyetlen szó is mélyen belevilágíthat a valóságba.

***

„… és így tovább a végtelenségig.”

Varga Csaba (1945 – 2012)